

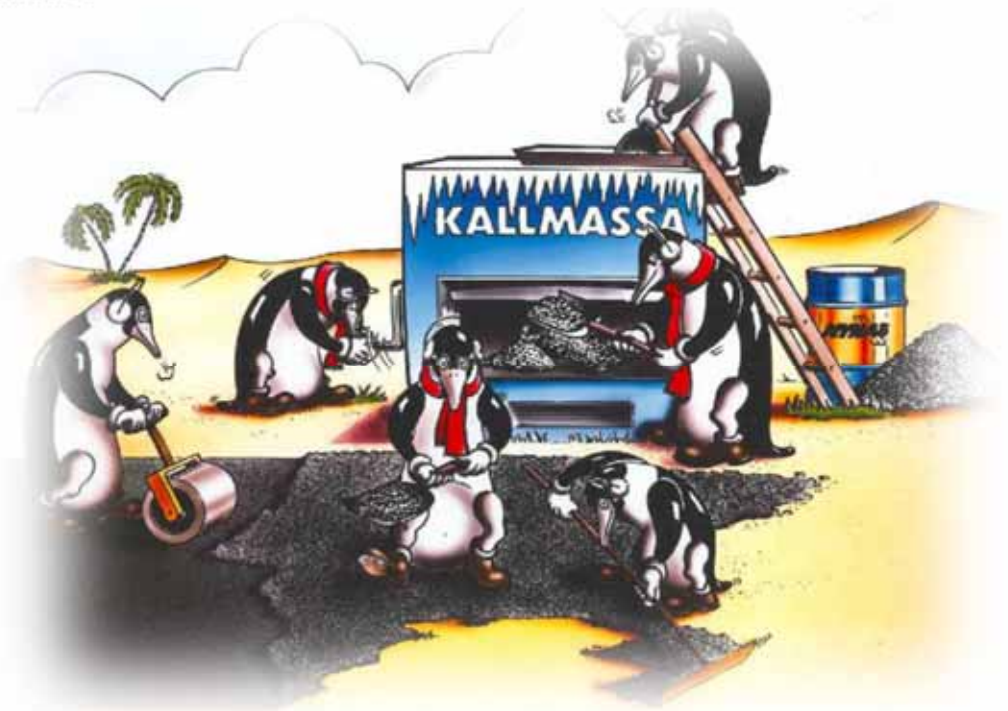
Kallteknik & energisnåla
asfaltbeläggningar

Jenny-Ann Östlund

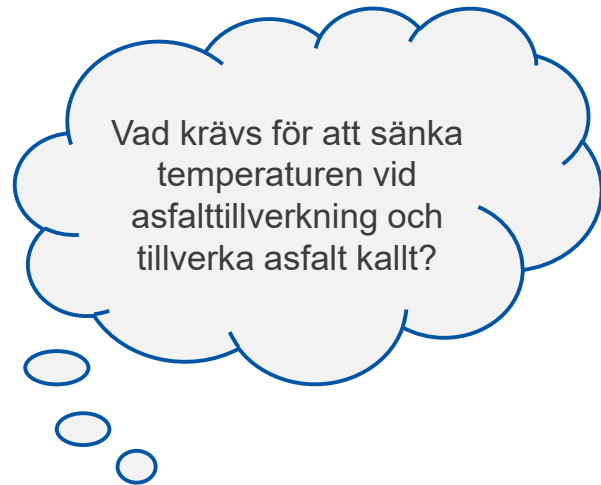

Asfalt, energiförbrukning och hållbarhet

- ▶ Asfalttillverkning är mycket energikrävande.
  - Bindemedlet behöver ha en temperatur på 150 - 165 °C för att vara tillräckligt lågvisköst för att kunna blandas med sten till asfalt.
- ▶ Sänkt temperatur vid asfaltläggning innebär mindre rök och en bättre arbetsmiljö.
- ▶ Ju längre livslängd asfalten har desto mindre energi går över tid åt till vägunderhåll.
- ▶ Asfalt som sådan är 100 % återvinningsbar.

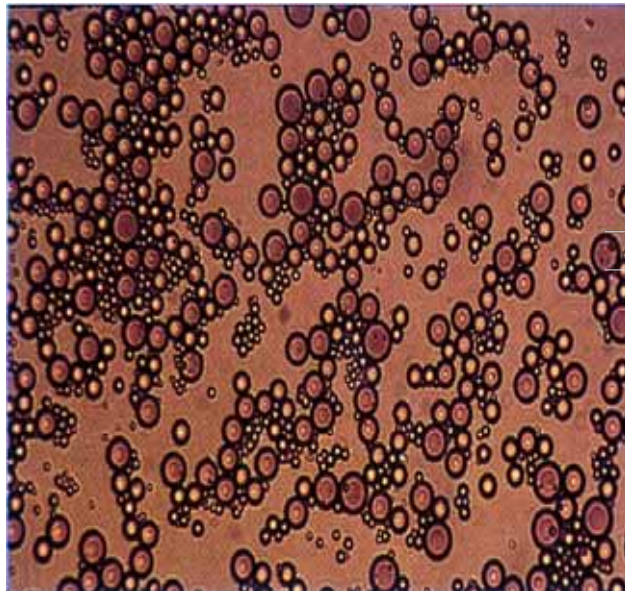
NYNAS

! Bitumen behöver ha en låg viskositet vid rumstemperatur!

Viskositeten hos en bitumenemulsion är låg!

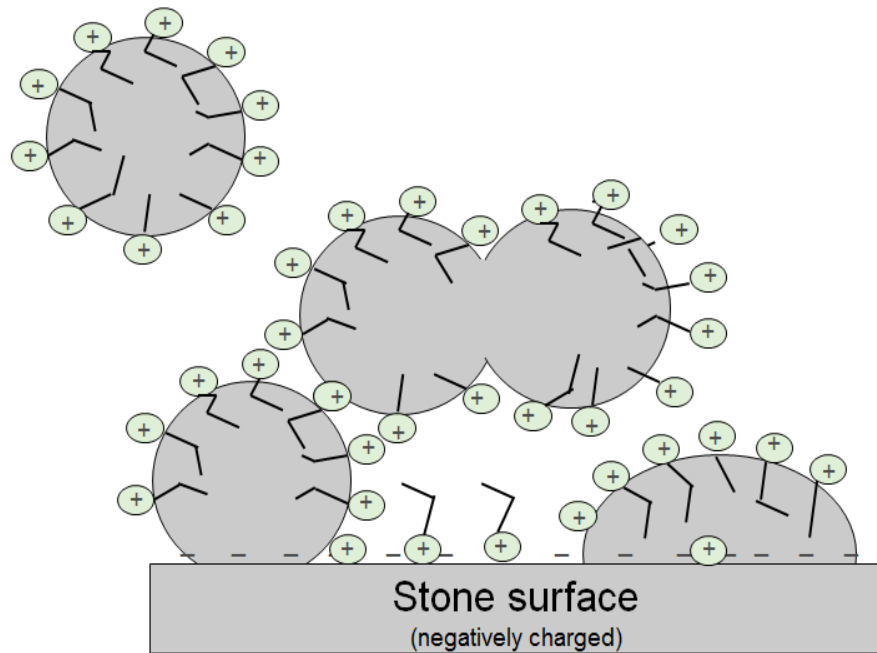

0,0037 mm

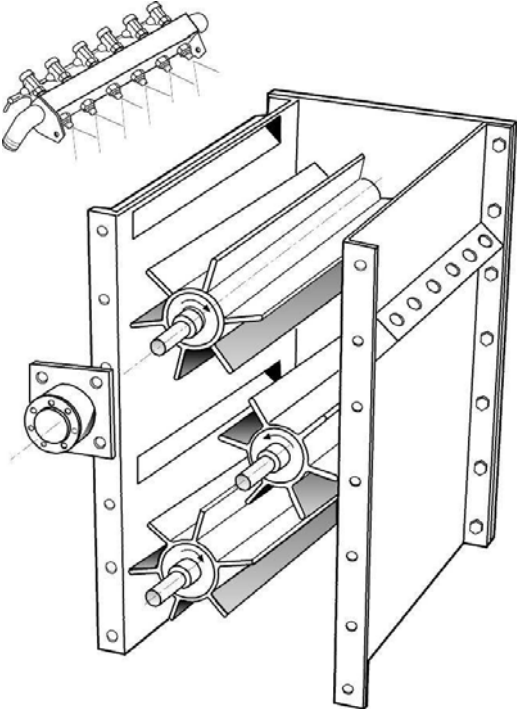

Ytkemi och emulsionens brytning

- ▶ Viktigt att kunna kontrollera brythastigheten
  - Stenmaterialet spelar roll!
- ▶ Öppen kurva "16 Ö" med hålrum 10-12%
  - Vattnet behöver rinna bort

Produktion

Perfekt för småvägar och för att återanvända asfalt

Vilka typer av asfalt kan vi välja mellan?

Varm Asfaltmassa >120 °C	Halvvarm Asfaltmassa >50 °C	Kall Asfaltmassa <50 °C
Hårt bitumen 40/60-160/220	Mjukt bitumen V6000-V12000	Bitumenemulsion (hårt eller mjukt basbitumen)
Stabila och styva beläggningar	Flexibla, Självläkande	Energieffektiva
Medel- till högtrafikerade vägar	Lågtrafikerade vägar	"Lågtrafikerade vägar"
ABT, ABS, ABD, AG, Abb	MJAG, MJOG	AGBE (Bärlager)

Källa: Kenneth Lind, NABin, 2021

Det finns produktstandard!

Finns det miljöfördelar med kallteknik?

Made with Nynas oil

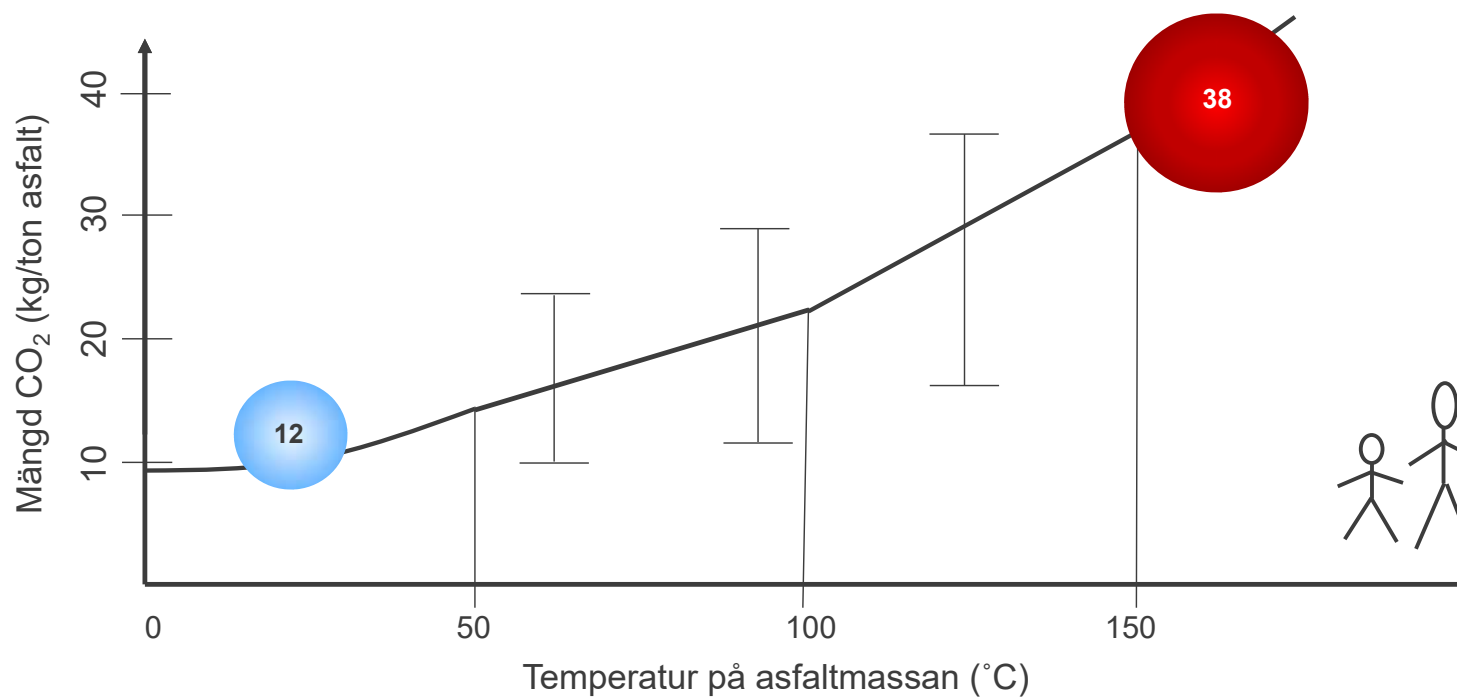
Made with Nynas oil

Hur mycket CO₂ släpps ut vid asfalttillverkning?

LCA beräkningar med TRVs EKA-modell

Massatyp: AG22

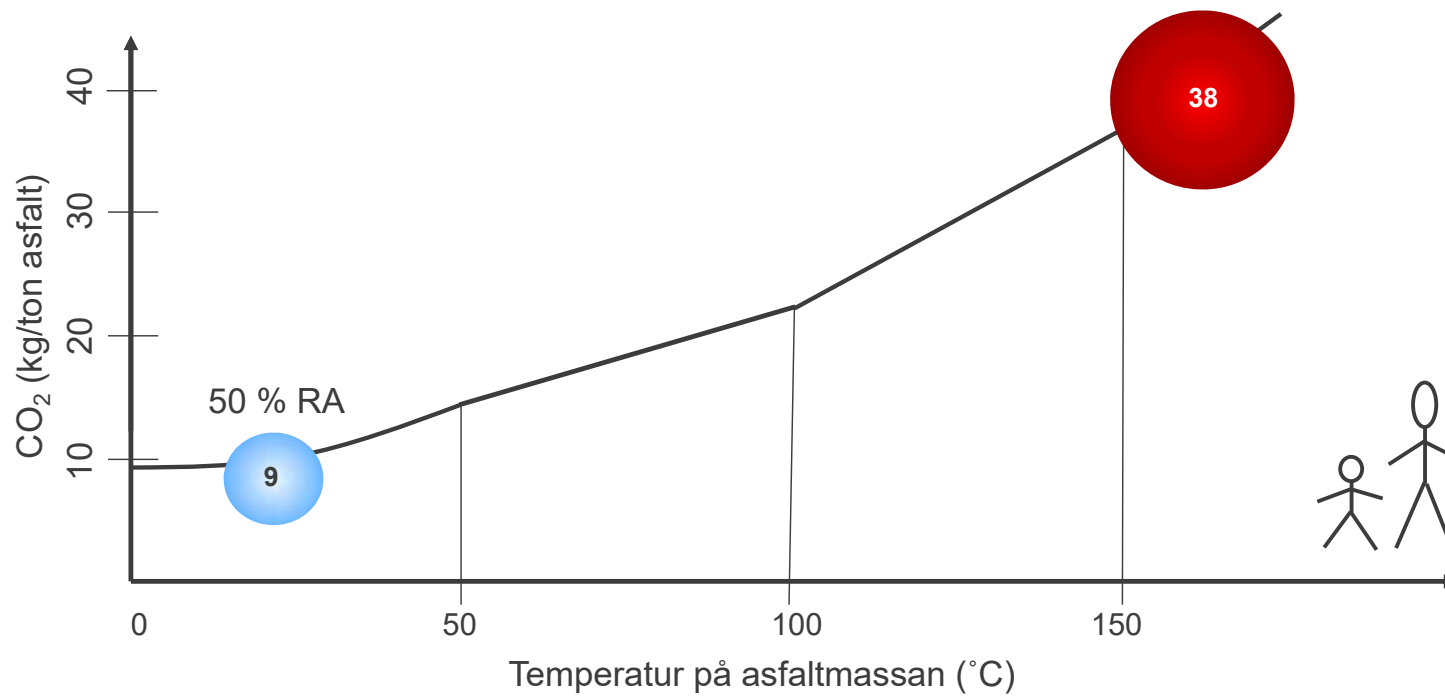

Källa: Roger Lundberg, Asfalt och Design

Hur mycket CO₂ släpps ut vid asfالتillverkning? LCA beräkningar med TRVs EKA-modell

Massatyp: AG22

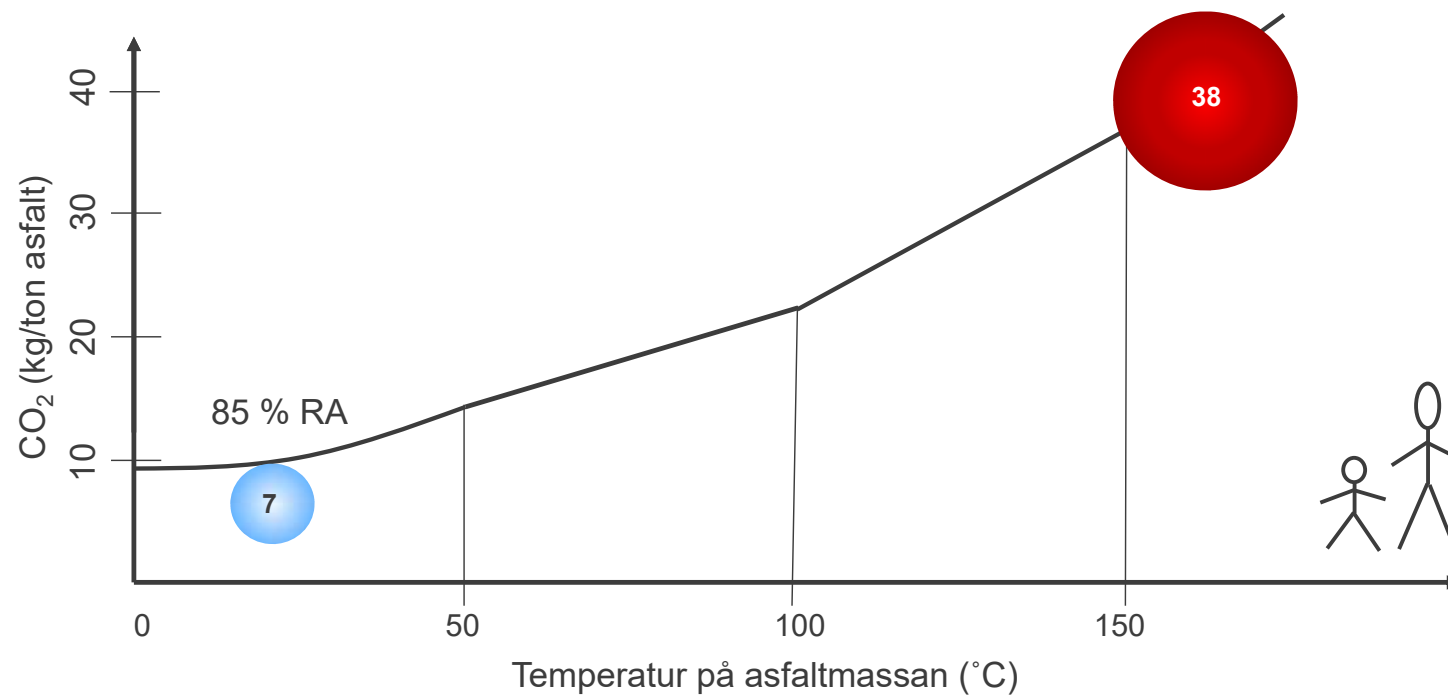

Källa: Roger Lundberg, Asfalt och Design

Hur mycket CO₂ släpps ut vid asfalttillverkning? LCA beräkningar med TRVs EKA-modell

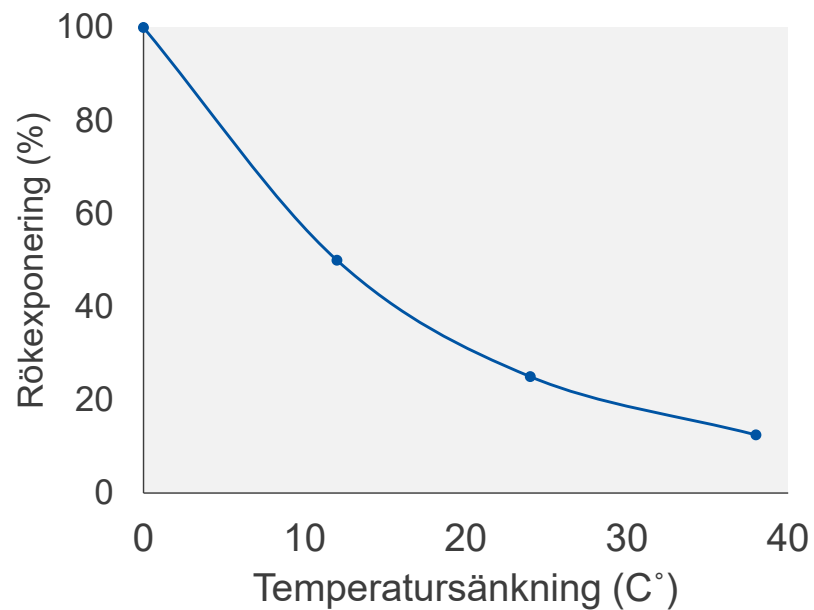
Massatyp: AG22

Källa: Roger Lundberg, Asfalt och Design

Rökexponering i arbetsmiljön

Rökmängden vid asfaltläggning minskar med ca 50 % var 12 °C som asfaltmassans temperatur sänks.
Det ger att om temperaturen sänks med 24 °C så minskar rökexponeringen med ca 75 %!

Källa: EAPAs hemsida

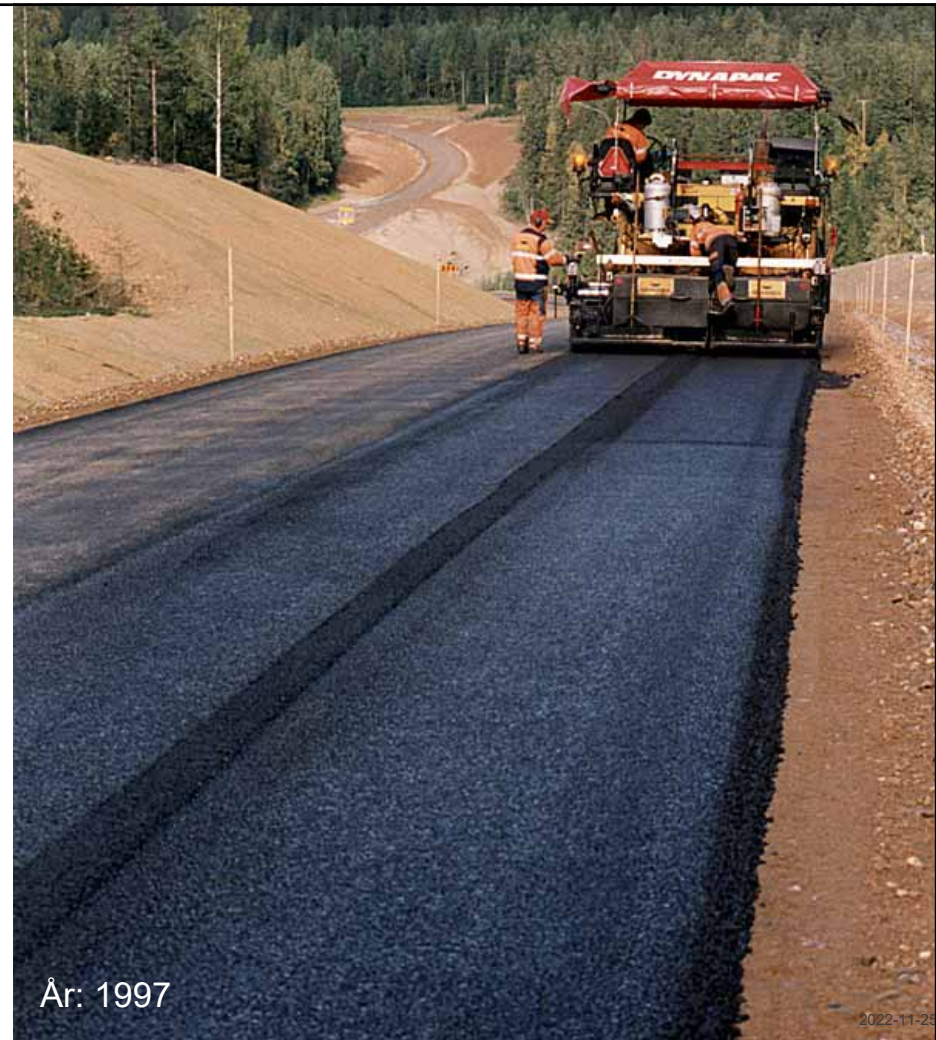

Håller vägar gjorda med kallteknik?

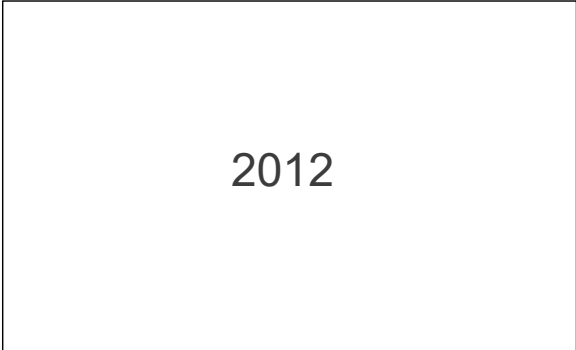
Provväg i Trinnan - 1997

- ▶ Stenkurva: "16 Ö"
- ▶ Hålrums: 10 %
- ▶ Bindemedelshalt: 6 %
- ▶ Bindemedel: 330/430 och 160/220
- ▶ ÅDT: 200

Provväg i Trinnan

Provväg i Trinnan

Provväg i Trinnan

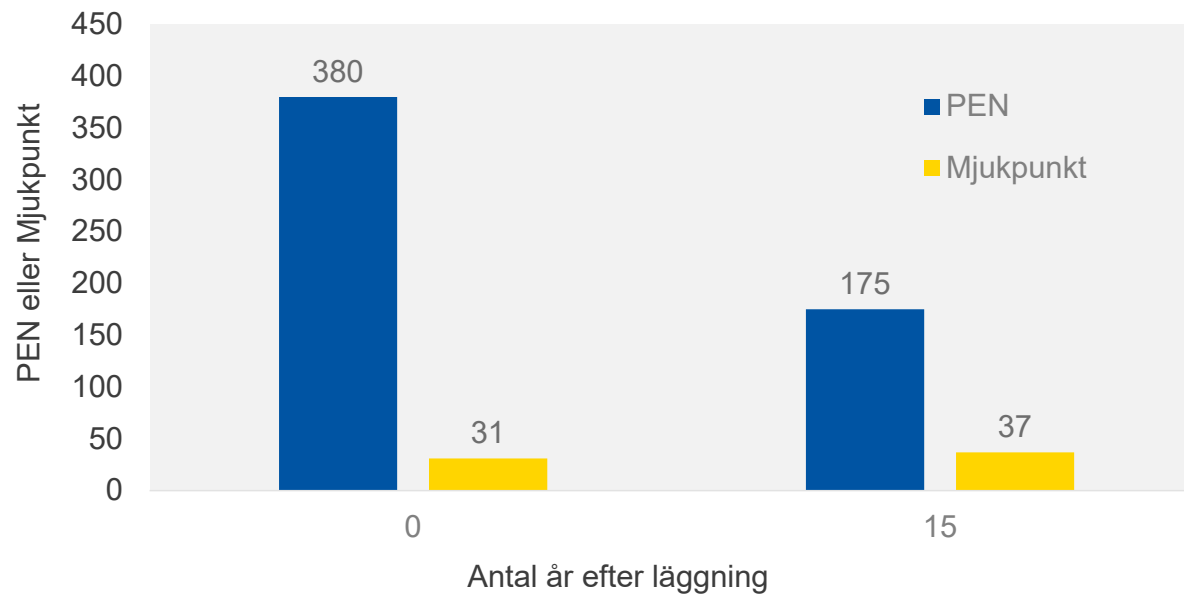

Foto: Kenneth Olsson, Skanska

Resultat på återvunnet bindemedel, Trinnan

Bindemedel, original Nynas 330/430

Provväg i Överboda

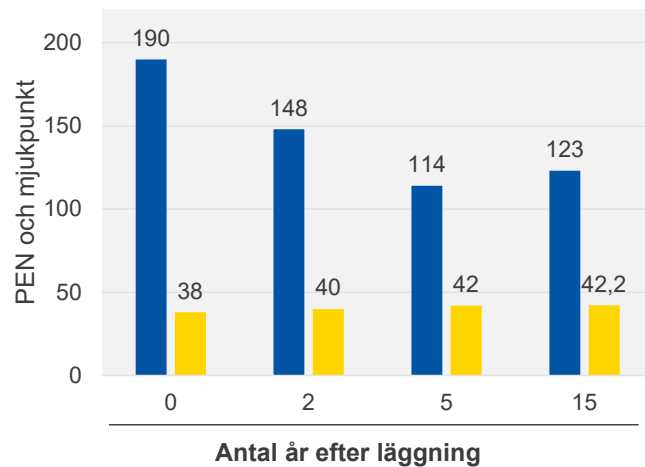

Överboda, 1998-2012
"16 Ö", PEN 330/430 och 160/220
ÅDT: 200, ÅDT_{tung}: 35

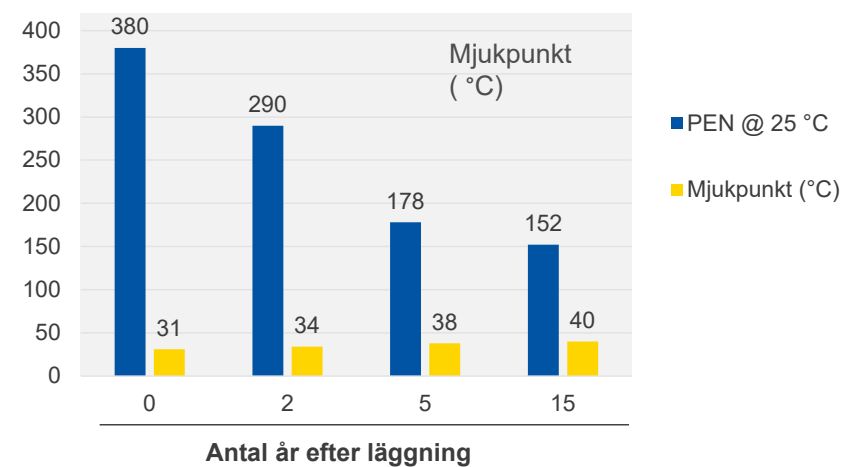

Resultat, Överboda

Startmaterial: PEN 160/220

Startmaterial: PEN 330/430

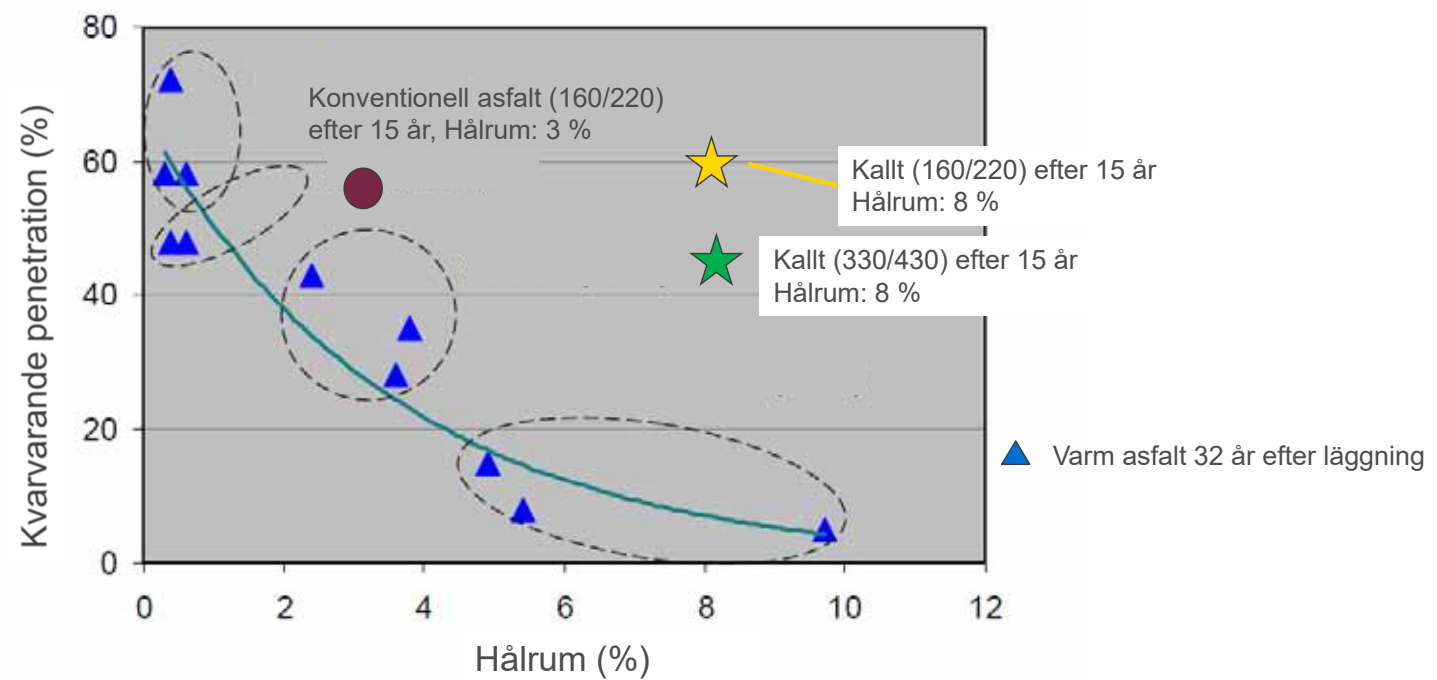

	0	2	5	15	0	2	5	15
Styvhetsmodul @ 2° C (MPa)	1450	2700	4600	4000	750	1450	1700	3500
ITS (kPa)	325	400	764	807	185	290	507	718

Referens 0-5 år: R. Lundberg, G. Brändström, K. Vikström

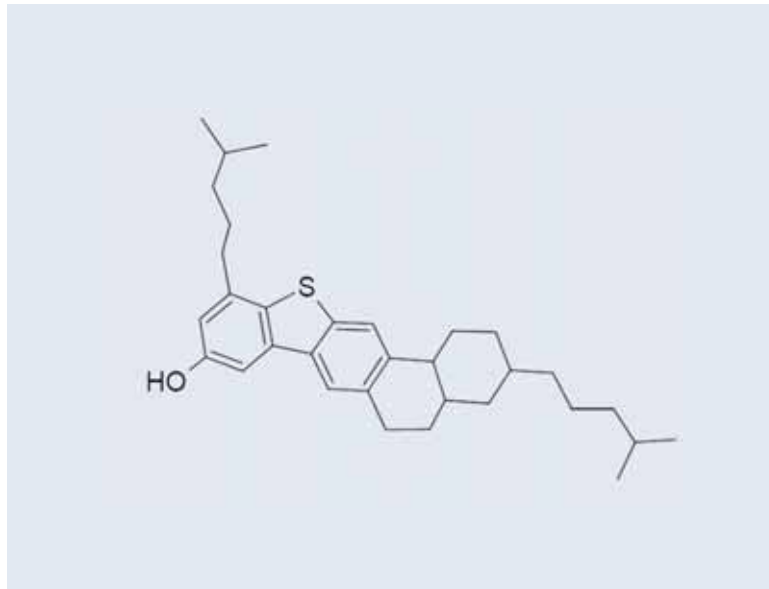
Åldring – varm asfalt kontra kalltillverkad

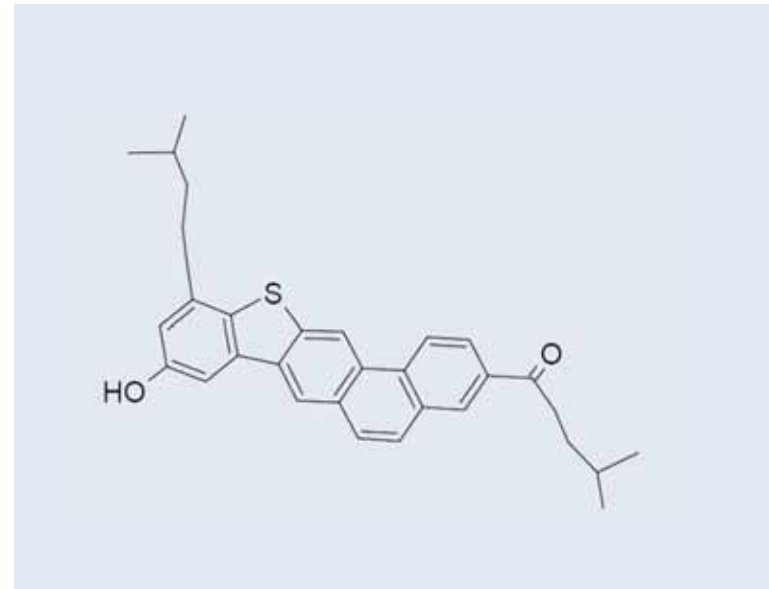
Referens: Road Materials and Pavement Design 567-585, 12, 2011 X. Lu, P. Redelius, H. Soenen, M. Thau

Och så kemin...

Hypotetisk molekylstruktur i bindemedel
År 0

Hypotetisk molekylstruktur i bindemedel
År 15

Kallteknik sammanställd

- ▶ Lägre energiförbrukning vid asfalttillverkningen jämfört med konventionell teknik!
  - Tillverkning på plats
  - Returasfalt (RA) kan tillsättas
- ▶ Lägre temperatur på asfaltmassan ger mindre exponering för bitumenrök
- ▶ Hårt bindemedel kan användas trots kall applikation! Ger styrka i beläggningen!
  - Har använts för objekt med hög belastning (SBUF-projekt)
  - Produktstandard för AGBE (bärlager) finns
- ▶ Resultat från provsträckor visar att asfaltbeläggningar tillverkade med kallteknik är hållbara och har en lång livslängd!
  - Kalltillverkad asfalt åldras långsamt trots relativt höga hålrum
  - Återvunnet bindemedel från gamla beläggningar har hög flexibilitet och höga PEN-värden även efter 15 år i en öppen beläggning

